WYNIA'S WEEK

Corona: brave bedrijven zijn verlengstuk van de staat, niet van de burger

Door Bina Ayar - 26 januari 2022
Geplaatst in Coronavirus - Lobbycratie

Hoewel de kritiek op coronamaatregelen toeneemt, heeft de overheid tot nu toe weinig te vrezen van het protest van belangenorganisaties van getroffen sectoren. Alsof er niet genoeg overheidsbetutteling is, helpen sinds corona zowel brancheorganisaties als bedrijven mee met de burger tegen zichzelf beschermen. Via moraalmarketing bijvoorbeeld of door als uitvoeringsorganisatie van het coronabeleid op te treden. De vraag is wie daar beter van wordt.

Terwijl de coronadreiging afneemt, zijn veel vrijheidsbeperkingen niet van tafel. Twee jaar na de eerste coronagolf regeren bestuurders nog altijd via noodwetten die verregaande bevoegdheden bieden om het leven te beheersen. Nu ook doemscenario's over de omicronvariant onjuist blijken, ervaren meer mensen de maatregelen als disproportioneel. Ook de matige wetenschappelijk basis voor restricties en het uitblijven van perspectief leidt tot muiterij. Bijvoorbeeld in de horeca- en cultuursector, waar harde klappen vallen.

Brave horeca

Hoewel slechts 2,9 procent van alle besmettingen tijdens horecabezoek plaatsvindt, gingen kroegen, restaurants en cafés bij elke lockdown als eerste dicht. Buiten is er geen besmettingsgevaar. Toch geldt de coronapas ook voor de terrassen die in december ook overdag dicht moesten. De voortdurende restricties leidden tot terechte teleurstelling bij vertegenwoordigers van de branche. Boze media-uitspraken van Koninklijke Horeca Nederland (KHN) werden afgewisseld met rechtszaken en petities van de organisatie voor de opening van 'de huiskamer van de samenleving'.

Corona: brave bedrijven zijn verlengstuk van de staat, niet van de burger

Desondanks hoeft de overheid niet bang te zijn voor het horecaverzet. De horecaorganisatie wil 'een veilige, gefaseerde' opening. Net als het kabinet ziet de branchevereniging daarbij geen bezwaren in de inzet van het omstreden coronatoegangsbewijs. Uit de horecaroutekaart van de vereniging blijkt dat coronapascontrole in ieder geval tot fase vier, voor nu op 2 april gesteld, daarbij blijft gehandhaafd. Ook lokale afdelingen van de brancheorganisatie doen mee met de pas, zoals KHN Groot Nijmegen die eerder hielp bij het instellen van checkpoints in de stad voor pascontrole.

Dat is opmerkelijk omdat de organisatie naar eigen zeggen tegen het coronatoegangsbewijs is en alleen effectief gebleken maatregelen steunt. Ook de eigen achterban voelt weinig voor de pas die volgens wetenschappers een opstap kan zijn naar digitale dystopie. Uit een peiling onder de leden van afgelopen september bleek tachtig procent van de aangesloten horecaondernemers geen voorstander van het groene vinkje.

Brave musea

Enthousiaster over coronarestricties zijn sommige vertegenwoordigers van de cultuursector. *Cultuurconnectie*, de brancheorganisatie voor cultuureducatie, amateurkunst en volksuniversiteitswerk, adviseert haar leden om alle richtlijnen van het RIVM te volgen. Het coronapaspoort biedt ook extra veiligheid, vindt de organisatie die op haar site staatssecretaris Gunay Uslu bedankt voor de recente heropening van amateurcultuurbeoefening.

Ook van musea – bepaald geen superspreadlocaties, maar gesloten vanwege reisbewegingen' – heeft de regering weinig te vrezen. 'We hebben continu meebewogen met protocollen en zullen dat blijven doen,' vat Minke Schat, directeur van Museum Panorama Mesdag de houding van de cultuursector samen in een aankondiging van een ludieke protestactie.

Aansluitend op de landelijke actie *Museum Gym opende de kunstinstelling op 19 januari kort de deuren voor een 'kunstbooster'.* **Volgens haar hebben m**usea en podia tijdens de coronacrisis bewezen 'veilig en verantwoord' open te kunnen. 'Met tijdsblokken, met reserveringen, met coronapas, mondkapjes en met routing binnen een anderhalve-meter-museum.' Ook andere vormen van rebellie vanuit de als tegendraads bekendstaande cultuursector, gaan gepaard met strikte controle op alle coronamaatregelen.

Brave ANWB

De overheid kan niet alleen rekenen op het al dan niet morrend meebewegen met het coronabeleid. De grootste brancheorganisatie van Nederland helpt zo nodig ook mee met de uitvoering. Samen met andere alarmcentrales nam de ANWB in 2020 zo een deel van het bron- en contactonderzoek van de GGD voor zijn rekening.

Of de miljoenen bij de bond aangesloten automobilisten die hulp waarderen is onbekend, maar de opdracht leverde de organisatie wel 2,5 miljoen euro winst op, al stond voor de bond zelf 'het maatschappelijk belang' voorop. Om dezelfde reden hielp de ANWB vorig jaar in opdracht van het

Corona: brave bedrijven zijn verlengstuk van de staat, niet van de burger

ministerie van VWS ook bij het controleren en opsporen van 'quarantaine-ontduikers'.

Brave bedrijven

De ANWB is niet de enige partij die aan brancheverwaging doet. Ook bedrijven houden zich niet altijd bij de leest. Vooral in het buitenland maken grote bedrijven als Coca-Cola en McDonalds graag goede sier met prikpromotie. In Nederland bleef dat enigszins beperkt.

McDonalds Bergen op Zoom bood onder het motto 'Geen hamburger voor een prikkie, maar een hamburger ná een prikkie' vijftig procent korting na vaccinatie, maar de actie werd vroegtijdig gestopt na ophef hierover op sociale media.

Brave multinationals

Privaat-publieke eensgezindheid beperkt zich niet tot corona. Rond andere actuele kwesties, is moraalmarketing al een tijdje in zwang. Multinationals verkopen steeds vaker politiek-correcte boodschappen die aansluiten bij bijvoorbeeld de eenzijdige diversiteit- of duurzaamheidsagenda van overheden.

Grote techbedrijven als YouTube en Meta gaan daarbij tegenwoordig een stapje verder door elke coronavisie die niet aansluit bij de officiële lijn van overheidsinstanties van hun platformen te verwijderen, inclusief bijdragen van gerenommeerde wetenschappers die achteraf niet zelden correct blijken.

De meeste maatschappelijk ingrijpende maatregelen missen een gedegen onderbouwing. Dat geldt bijvoorbeeld voor de mondkapjesplicht en voor de coronapas. Onder meer uit onderzoek van *Follow the Money* blijkt dat QR-codes virusverspreiding niet voorkomen maar het resultaat zijn van lobbywerk van bedrijven die al jaren pleiten voor invoering van een digitaal identiteitsbewijs met biometrische gegevens.

De door het kabinet nog niet losgelaten 2G-regel waarbij de pas alleen gevaccineerde of genezen personen toegang geeft tot het normale leven heeft evenmin nut, toont recent onderzoek van de TU Delft. Bovendien kleven er zwaarwegende ethische bezwaren aan het digitale instrument dat de weg vrijmaakt voor een surveillance- en controlesamenleving waarin miljoenen mensen met een druk op de knop kunnen worden uitgesloten van de maatschappij.

Brave brancheorganisaties

In het licht van schipperen tussen verschillende belangen is de brave opstelling van brancheorganisaties deels begrijpelijk. Bij bedrijven speelt naast 'verantwoordelijkheid nemen' eigenbelang mee. Zo maken grote techbedrijven deel uit van de digitale identiteitslobby en levert 'deugen' soms subsidie op.

Corona: brave bedrijven zijn verlengstuk van de staat, niet van de burger

Van de consensus rond corona worden burgers niet per se wijzer. Het eensgezinde optreden van grote partijen rond dwingende maatregelen leidt eerder tot een verscherping van tegenstellingen dan tot draagvlak. Als polderen tot polarisatie leidt en draagvlak plaatsmaakt voor dwingelandij, is een beetje minder braaf zijn een betere manier om te deugen.

Bina Ayar *brengt in Wynia's Week regelmatig verslag uit over schurende maatschappelijke en politieke kwesties. Steunt u deze broodnodige, onafhankelijke journalistiek? Doneren aan Wynia's Week kunt u* ***HIER****. Hartelijk dank!*